

3. Листування із сином І. Франка... // ЦДІАЛ України (Центральний державний історичний архів України, м. Львів). Ф. 348. Оп. 1. Спр. 6632.
4. Ignacy Mościcki. URL: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ignacy_Mościcki (дата звернення: 06.04.2020).

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Мельник Т.В., Школьнікова Т.В.
(Харків, Україна)

У нинішніх умовах не викликає сумніву визначна роль фундаментальних дисциплін у підготовці кваліфікованих і конкурентоздатних фахівців, тому що сучасна освіта повинна не тільки забезпечити студентів сукупністю професійних знань, а й сприяти формуванню у них достатнього рівня соціальної зрілості, швидкої адаптації до умов практичного середовища, високої ефективності в обставинах невизначеності, постійного оновлення набутих знань протягом усієї трудової діяльності.

Ці дисципліни і називаються фундаментальними тому, що вони сприяють формуванню системного, логічного мислення майбутніх фахівців, умінню виявити проблему, проаналізувати її, знайти оптимальні рішення, привчають до самостійної роботи. Опанування фундаментальними законами дозволяє спеціалістам глибше розуміти технологічні процеси і вміти ними керувати.

Наразі спостерігається тривожна тенденція щодо зниження уваги до фундаменталізації освіти в Україні. Так, у нових стандартах освіти з напрямку «Хімічна технологія» на дисципліну «Загальна та неорганічна хімія», яка для технічних вишів є фундаментальною поряд із фізикою і математикою, передбачено лише 4-6 кредитів на один семестр. Внаслідок цього деякі важливі теми суттєво скорочені. Цей факт, як і зниження рівня підготовки з хімії у загальноосвітніх навчальних закладах, викликає стурбованість та здивування, тому що декілька років тому фундаменталізацію освіти вважали обов'язковою умовою інтегрування української освіти у Європейське освітній простір. До недоліків навчальних програм з хімічних спеціальностей можна віднести: зменшення кількості годин для лабораторних робіт; відсутність виробничої практики на хімічних підприємствах чи лабораторіях, а також брак вільного вибору дисциплін, які студент бажає вивчати.

Як відомо для майбутніх спеціалістів, які обрали хімію своєю спеціальністю, техніка лабораторного експерименту відіграє важливу роль. Але проведення лабораторного практикуму є також проблематичним, тому що хімічні лабораторії не мають сучасного обладнання, відчувається відсутність необхідних реактивів, якісного хімічного посуду для проведення лабораторних дослідів, застарілі витяжні шафи, що зумовлюють шкоду для здоров'я студентів та викладачів, відсутність засобів індивідуального захисту. Все це призводить до неможливості належного засвоєння теоретичного матеріалу. Викликає сумніви у необхідності такого лабораторного практикуму. На жаль університетські лабораторії не відповідають вимогам промислового виробництва. Дехто може знайти вирішення даної проблеми у інноваційних технологіях, а саме у використанні мультимедійного устаткування лекцій. Але слід враховувати, що особливістю професії хімік-технолог є опанування студентами широкого спектру навичок для проведення хімічного експерименту, наближеного до виробництва, а можливо і до подальшої науково-дослідної роботи.

Визначною складовою формування конкурентоспроможного фахівця на ринку праці є його практична підготовка. Тому, доцільно більш досконало досліджувати саме її роль у формуванні професійної компетенції майбутніх фахівців, оскільки завдяки виробничій практиці формуються професійні уміння та особистісні якості студентів.

Під час проходження виробничої практики студент може перевірити свій професіоналізм. А також, він має можливість вивчити реальні ситуації; перевірити

знання, отримані під час навчання; самостійно приймати рішення. Майбутній фахівець зуміє навчитися роботі в колективі, отримати навички професійного спілкування. Одним з варіантів вирішення даної проблеми є налагодження зв'язків університету з хімічними підприємствами.

Як відомо, важливість посилення фундаменталізації вищої технічної освіти усвідомлювалась завжди. Проте довгострокові позитивні результати ще жодного разу не були досягнуті. Основною причиною невдач є відсутність певної системи, що забезпечила би незворотність зусиль.

На нашу думку, така система повинна включати такі важливі аспекти, як: перегляд робочих програм дисциплін математичного й природничо-наукового блоку з метою посилення внеску у фундаменталізацію інженерної освіти й уніфікацію обсягів і методики викладання цих дисциплін для студентів різних спеціальностей; модернізацію робочих програм курсів загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін з метою акцентування уваги студентів на фундаментальній складовій цих дисциплін; впровадження додаткових навчальних курсів, що інтегрують фундаментальні основи природничонаукових, загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін відповідно; видання навчально-методичної літератури, що акцентує увагу на фундаментальних аспектах освіти; перепідготовку кадрів, залучених у процес посилення фундаменталізації вищої технічної освіти.

Можливо також, певна ситуація у вищій хімічній освіті виникає внаслідок того, що у технічних вишах досі використовують застарілу диференційовану систему викладання навчальних дисциплін, відсутнє співробітництво між викладачами спеціальних і фундаментальних кафедр, проведення ними спільних науково-дослідних робіт. Все це б сприяло становленню цілісної структури навчального процесу, а також трансформації фундаментальних дисциплін у спеціальні з урахуванням майбутньої професійної діяльності випускників. У формуванні інтегрованого навчального процесу також певну роль могли б відігравати курси підвищення кваліфікації, організовані таким чином, що викладачі фундаментальних кафедр підвищували б кваліфікацію на спеціальних кафедрах і навпаки.

Таким чином, розглянуто деякі проблеми практичної підготовки студентів на хімічних спеціальностях і запропоновано певні шляхи вдосконалення начального процесу студентів-хіміків.

ОПИС ДОСВІДУ РОЗРОБКИ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Миронець А.В.
(Полтава, Україна)

Науковий керівник – Кононець Н.В., доктор педагогічних наук, асистент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Урок – основа ефективного та якісного навчання. Завдання кожного вчителя зробити його захоплюючим, цікавим, який би викликав у дітей радість, посмішку, інтерес, бажання поділитися з іншими новими знаннями. Саме тому на своїх уроках потрібно впроваджувати елементи, які задовольняють два бажання дитини «я успішний» і «хочу вчитися». Об'єднати ці бажання допомагають основні напрямки досвіду: використання опорних схем, таблиць, ментальних карт, випереджувальне навчання.

Учнів об'єднує спільне бажання – вони прагнуть бути кращими, досягти успіхів у навчанні. Тому педагог повинен розвивати інтелектуальні здібності учнів, допомагати їм досягти успіху, робити їх активними учасниками освітнього процесу.